

राज्यात प्रायोगिक तत्वावरील हवामानावर
आधारीत पथदर्शक फळपिक विमा योजना
२०१३ मध्ये संत्रा व केळी या फळपिकांचा
समावेश करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: विमायो २०१३ / प्र.क्र.२०४ / १४ अ

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, विस्तारभवन, मुंबई-४०० ०३२.
तारीख: २७ सप्टेंबर, २०१३.

वाचा

- १) केंद्रीय कृषि व सहकार विभागाचे आंगलभाषीय पत्र क्र. १३०११/०१/२००८/क्रेडीट-॥ दि. ७ फेब्रुवारी, २०१३.
- २) कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्रमांक: विमायो१०१३/प्र.क्र. १५०/ १४ अ, दि.१०जून,२०१३
- ३) कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्रमांक: विमायो१०१३/प्र.क्र.१५३/१४ अ, दि.१९ जून,२०१३
- ४) कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्रमांक: विमायो १०१३/प्र.क्र.१७३/१४ अ, दि. २२ जुलै, २०१३
- ५) कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्रमांक: विमायो१०१३/प्र.क्र.१५३(१)/१४ अ, दि.२३ जुलै, २०१३
- ६) एग्रीकल्चर इंश्योरेंस कम्पनी ऑफ इंडिया लि. यांचे पत्र क्र. :- एमआरओ/आरएबीआय २०१३-१४/
डब्ल्युबीसीआयएस नोटिफिकेशन/ २९६४/ २०१३, दि. ५ सप्टेंबर, २०१३.
- ७) कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्रमांक :- विमायो १०१३ / प्र.क्र. १५० / १४ अ, दि. १० जून, २०१३.
- ८) संचालक (फलोत्पादन), यांचे पत्र क्रमांक :- फलो- १ / हआफपिवियो १३-१४/२६६८/ २०१३, दि. २५ सप्टेंबर,
२०१३

प्रस्तावना

राज्यातील द्राक्ष, केळी, संत्रा, मोसंबी, डाळींब, पेरु, आंबा व काजू या निवडक फळपिकांना फळपिक विमा २०१२ अंतर्गत विमा योजनेद्वारे निवडक प्रतिकूल हवामान घटकापासून प्रायोगिक तत्वावर संरक्षण देण्यात आले होते. प्रायोगिक तत्वावरील हवामानावर आधारीत पथदर्शक फळपिक विमा योजना २०१३ या योजनेमध्ये पहिल्या टप्प्यात व दुस-या टप्प्यात संत्रा (मृग बहार), मोसंबी (मृग बहार), पेरु (मृग बहार), चिकू (मृग बहार) व द्राक्ष, मोसंबी (आंबिया बहार), डाळींब (हस्त बहार), पेरु (हस्त बहार) व काजू या फळपिकांचा अंतर्भाव करण्यास अनुक्रमे वरील संदर्भ क्रमांक २ व ७ अन्वये मान्यता देण्यात आली होती. आता, या योजनेमध्ये तिस-या टप्प्यात संत्रा (आंबिया बहार), व केळी या फळपिकांचा समावेश करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय

प्रायोगिक तत्वावरील हवामानावर आधारीत पथदर्शक फळपिक विमा योजना २०१३ मध्ये तिस-या टप्प्यात संत्रा (आंबिया बहार), व केळी या फळपिकांचा अंतर्भाव लागू करण्यास या शासन निर्णयाद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे. सदर योजना सन २०१३-१४ मध्ये सहपत्र -१ मध्ये नमूद केलेल्या जिल्हयामधील तालुक्यातील निवडलेल्या महसूल मंडळात सहपत्र - २ मध्ये नमूद केलेल्या विमा

प्रमाणकानुसार लागू करण्यात येईल. सदर योजना कार्यान्वित करणारी विमा कंपनी सहपत्र -१ मध्ये नमूद केल्यानुसार नोंदणीकृत त्रयस्थ संस्थेमार्फत संदर्भ हवामान केंद्र महसूल मंडळ पातळीवर स्थापन करेल व तेथे नोंदल्या गेलेल्या हवामानाच्या तपशिलानुसार सहपत्र -२ मध्ये विमा प्रस्तावात नमूद केल्याप्रमाणे शेतकऱ्यांना विमा कंपन्या मार्फत परस्पर नुकसान भरपाई देय होईल.

२) योजनेची उद्दिष्टे.

- १) पाऊस, तापमान व वेगाचे वारे यापासून फळपिक विमा योजनेच्या तरतूदीप्रमाणे फळपिकांना निर्धारित केलेल्या कालावधीत शेतकऱ्यांना विमा संरक्षण आणि आर्थिक सहाय्य देणे.
- २) हवामान घटकावर आधारित फळपिक नुकसानीच्या अत्यंत कठीण परिस्थितीत शेतकऱ्यांचे आर्थिक स्थैर्य अबाधित राखणे.

३) योजना कार्यान्वित करणारी यंत्रणा, समाविष्ट पिके व समाविष्ट शेतकरी

अ) सदर फळपिक विमा योजना खालील यंत्रणेमार्फत खालील जिल्ह्यातील फळपिकांसाठी सहपत्र-१ मध्ये नमूद केलेल्या महसूल मंडळ पातळीवर कार्यान्वित करण्यात येईल.

अ.क्र.	विमा कंपनीचे नाव	अ.क्र.	जिल्हे	फळपिक
१	एचडीएफसी-अर्गो , ६ वा मजला, लिला बिझिनेस पार्क, अंधेरी - कुर्ला रोड, अंधेरी (पूर्व), मुंबई-४०००५९.	१	बुलढाणा	संत्रा, केळी
		२	औरंगाबाद	केळी
		३	अकोला	संत्रा, केळी
		४	सातारा	केळी
		५	कोल्हापूर	केळी
		६	परभणी	केळी
		७	बीड	केळी
		८	सांगली	केळी
२	इफको टोकिया जनरल इन्शुरन्स कंपनी लिमिटेड , रुरल अँड को. ऑपरेशन डिपार्टमेंट, ४ था मजला प्लॉट क्र.३ सेक्टर २९, गुरगाव, हरियाणा, १२२००९.	१	पुणे	केळी
		२	यवतमाळ	संत्रा
३	अँग्रीकल्चर इन्शुरन्स कंपनी ऑफ इंडिया लिमिटेड , मुंबई क्षेत्रिय कार्यालय स्टॉक एक्सचेंज टॉवर्स, पूर्व खंड, २० वा मजला दलाल स्ट्रीट फोर्ट मुंबई ४०००२३.	१	अमरावती	संत्रा, केळी
		२	जळगाव	केळी
		३	जालना	केळी
		४	वर्धा	संत्रा, केळी
		५	सोलापूर	केळी
		६	नागपूर	संत्रा
		७	वाशिम	संत्रा

अ.क्र.	विमा कंपनीचे नाव	अ.क्र.	जिल्हे	फळपिक
		८	उस्मानाबाद	केळी
		९	नांदेड	केळी
		१०	हिंगोली	संत्रा, केळी
		११	धुळे	केळी
		१२	लातूर	केळी
		१३	नंदुरबार	केळी
		१४	ठाणे	केळी.

ब) हवामान आधारित फळपिक विमा योजना २०१३ अंतर्गत तिस-या टप्प्यात संत्रा(आंबियाबहार), व केळी या फळपिकांसाठी विमा संरक्षण देय आहे.

क) सहपत्र-१ मध्ये दर्शविलेले अधिसूचित क्षेत्र हे योजना राबविण्याचे क्षेत्र आहे. व यामधील अधिसूचित फळपीके म्हणजे तिस-या टप्प्यात संत्रा (आंबिया बहार), व केळी घेणारे सर्व शेतकरी या योजनेत भाग घेण्यास पात्र आहेत.

ड) विविध वित्तीय संस्थांकडे पीक कर्जासाठी अर्ज केलेल्या व ज्याची अधिसूचित फळपिकासाठी पिक कर्ज मर्यादा मंजूर आहे अशा सर्व शेतकऱ्यांना ही योजना सक्तीची राहिल.

इ) बिगर कर्जदार शेतकऱ्यांना ही योजना ऐच्छिक राहिल.

ई) सदर योजना ३ मधील "ब" येथे निवड केलेल्या फळपिकाखालील किमान २० हेक्टर किंवा जास्त उत्पादनक्षम क्षेत्र असणाऱ्या सहपत्र-१ मध्ये दर्शविलेल्या महसूल मंडळात राबविण्यात येईल.

४) अधिसूचित फळपिके, विमा संरक्षण प्रकार (हवामान धोके), विमा संरक्षण कालावधी, विमा संरक्षित रक्कम, प्रमाणके (ट्रिगर) व नुकसान भरपाई रक्कम सहपत्र-दोन मध्ये नमूद केल्यानुसार राहातील.

५) अधिसूचित फळपिकांचा विमा हप्ता दर १२ टक्के राहणार असून त्यामधील समाविष्ट हवामान धोके - विमा संरक्षण कालावधी खालीलप्रमाणे राहिल :-

फळपीके	समाविष्ट धोके	विमा संरक्षण कालावधी	
१) संत्रा (आंबिया बहार)	अवेळी पाऊस	१ डिसेंबर, २०१३	१५ जानेवारी, २०१४
	जादा तापमान	१ मार्च, २०१४	३१ मे, २०१४
२) केळी	कमी तापमान	१ नोव्हेंबर, २०१३	२८ फेब्रुवारी, २०१४
	वेगाचा वारा	१ मार्च, २०१४	३१ जुलै, २०१४

६) विमा हप्ता अनुदान -

पथदर्शक हवामान आधारीत पीक विमा योजनेमध्ये भाग घेणाऱ्या सर्व शेतक-यांना विमा हप्त्यापोटी ५० टक्के अनुदान देय आहे. या अनुदानाच्या रकमेत केंद्र शासनाचा २५ टक्के व राज्य शासनाचा २५ टक्के हिस्सा राहिल आणि शेतक-याने स्वतःची ५० टक्के रक्कम विमा हप्त्यापोटी भरावयाची आहे.

फळपिके	विमा संरक्षित रक्कम	एकूण विमा हप्ता	राज्य शासनाचे अनुदान	केंद्र शासनाचे अनुदान	शेतक-यांनी भरावयाची रक्कम
१) संत्रा (आंबिया बहार)	६०,०००	७,२००	१,८००	१,८००	३,६००
२) केळी	१,००,०००	१२,०००	३,०००	३,०००	६,०००

७) या योजने बाबतचे फळपिक व त्यांचे हंगामनिहाय वेळापत्रक पुढीलप्रमाणे आहे :-

अ.क्र.	अ.क्र.	फळपिक	अंतिम तारीख	शेरा
१	कर्जदार शेतकरी / कर्ज घेतलेले व बँकेकडून अधिसूचित फळपिकासाठी पिक कर्ज मर्यादा मंजूर असलेले शेतकरी यांचा फळपिकांचा विमा करण्याची मुदत	संत्रा	३० नोव्हेंबर, २०१३	ज्या शेतक-यांची अधिसूचित पिकसाठी ज्या शेतक-यांची पर्यंत कर्जमर्यादा मंजूर असेल त्या सर्व शेतक-यांच्या क्षेत्राचा विमा विहित मुदतीत करून घेणे बँक्यांना अनिवार्य आहे.
		केळी	३१ ऑक्टोबर, २०१३	
२	बँकांनी कर्जदार शेतक-यांची घोषणा पत्र (डिक्लेरेशन) संबंधीत विमा कंपनीस सादर करण्याची मुदत	संत्रा	१५ डिसेंबर, २०१३	
		केळी	१५ नोव्हेंबर, २०१३	
३	बिगर कर्जदार शेतक-यांनी विमा प्रस्ताव (प्रपोजल) बँकाना सादर करण्याची मुदत	संत्रा	३० नोव्हेंबर, २०१३	ऐच्छिक सहभाग
		केळी	३१ ऑक्टोबर, २०१३	
४	बिगर कर्जदार शेतक-यांची घोषणा पत्रे (डिक्लेरेशन) बँकांनी विमा कंपनीस सादर करण्याची मुदत	संत्रा	१५ डिसेंबर, २०१३	
		केळी	१५ नोव्हेंबर, २०१३	

८) सदर योजनेतील हवामानाची आकडेवारी सादर करणे आणि नुकसान भरपाई अदा करणे याबाबतचे वेळापत्रक खालीलप्रमाणे राहिल :-

तपशिल	कालावधी	शेरा
१) या योजनेत अधिसूचित केलेल्या महसूल मंडळातील समाविष्ट केलेल्या हवामान घटकांची आकडेवारी सादर करणे	दर आठवड्याला दैनंदिन हवामान धोक्याची आकडेवारी सादर करणे.	संबंधीत विमा कंपनी त्रयस्थ नोंदणीकृत संस्थेमार्फत स्थापित केलेल्या संदर्भ हवामान केंद्रामार्फत आकडेवारी उपलब्ध करून देईल.
२) नुकसान भरपाई अदा करणे	विमा कालावधी संपल्यापासून ४५ दिवसांत देय होईल	संबंधीत विमा कंपनी विमा हप्ता अनुदान व निवडलेल्या हवामान घटकांची आकडेवारी वेळेत मिळण्याच्या अटीचे अधीन राहून शेतक-यांना बँका मार्फत परस्पर अदा करेल.

९) बँक सेवा शुल्क.

कर्जदार व बिगर कर्जदार शेतकऱ्यांकडून जमा केलेल्या विमा हप्त्याच्या ५ टक्के रक्कम विमा कंपनीकडून बँक सेवा शुल्क म्हणून नोडल बँकाना परस्पर देय होईल.

१०) नुकसान भरपाई ठरविण्याची पध्दत व इतर बाबी.

नुकसान भरपाई ठरविण्याची पध्दत सहपत्र - ३ मध्ये दर्शविल्यानुसार राहिल.

११) अँग्रीकल्चर इन्शुरन्स कंपनी ऑफ इंडिया लिमिटेड, इफको टोकिया जनरल इन्शुरन्स कंपनी व एचडीएफसी-अर्गो या संस्थेस योजनेत सहभागी होणाऱ्या शेतकऱ्यांना द्यावयाचे अनुदानासाठी राज्य शासनाच्या हिश्यापोटी देय होणारा खर्चाबाबत आवश्यक लेखाशीर्षाखालील संगणक सांकेतांक स्वतंत्रपणे कळविण्यात येईल.

१२) सहाय्यक संचालक, लेखा कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे- १ यांना आहरण व संवितरण अधिकारी व संचालक, फलोत्पादन, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे- १ यांना या योजनेचे मुख्य समन्वयक म्हणून घोषित करण्यात आलेले आहे. या योजनेबाबत अधिसूचित तालुक्यातील निवडलेल्या महसूल मंडळ पातळीवर अँग्रीकल्चर इन्शुरन्स कंपनी ऑफ इंडिया लिमिटेड, इफको टोकिया जनरल इन्शुरन्स कंपनी व एचडीएफसी-अर्गो या संस्थेमार्फत फळपिक विमा योजना राबविण्याबाबत व संदर्भ हवामान केंद्र स्थापन करण्याबाबत त्वरीत कार्यवाही करण्यात यावी.

१३) प्रायोगिक तत्त्वावरील हवामानावर आधारीत पथदर्शक फळपिक विमा योजनेचा आढावा राज्य स्तरीय पिक विमा समन्वय समितीच्या बैठकीत घेण्यात येऊन नवीन फळपिकांचा अंतर्भाव करणे / योजनेचे पुनर्विलोकन करून योजना पुढे चालू ठेवणे याबाबतचा निर्णय घेण्यात येईल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१३१००११८२५०३७७०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(हे.द.भांगले)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. मुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
२. मा. उपमुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
३. मा.मंत्री (फलोत्पादन) यांचे खाजगी सचिव
४. मा.मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव
५. मा.राज्यमंत्री (फलोत्पादन) यांचे खाजगी सचिव
६. मा.राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव
७. मा.मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहाय्यक
८. मा.अप्पर मुख्य सचिव (कृषि) यांचे स्वीय सहाय्यक
९. प्रधान सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई - ३२.
१०. प्रधान सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई - ३२.
११. प्रधान सचिव (महसूल व वन), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई - ३२.
१२. सचिव (सहकार), सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई - ३२.
१३. सचिव, कृषि मंत्रालय, भारत सरकार (कृषि व सहकार विभाग) कृषि भवन, नवी दिल्ली (पत्राने)
१४. सचिव, वित्त मंत्रालय, भारत सरकार (वित्त विभाग) (विमा) नवी दिल्ली (पत्राने)
१५. संचालक, पिक विमा भारत सरकार, कृषि मंत्रालय, कृषि व सहकार विभाग, नवी दिल्ली.
१६. आयुक्त कृषि, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१७. अध्यक्ष व कार्यकारी संचालक, भारतीय कृषि विमा कंपनी, १३ वा मजला, अंबादीप बिल्डींग, कस्तुरबा गांधी मार्ग, कॅनॉट प्लेस, नवी दिल्ली.
१८. क्षेत्रीय व्यवस्थापक, एंग्रीकल्चर इंश्युरन्स कंपनी ऑफ इंडिया लिमिटेड मुंबई क्षेत्रीय कार्यालय स्टॉक एक्सचेंज टॉवर्स, पूर्व खंड, २० वा मजला, दलाल स्ट्रीट, फोर्ट, मुंबई ४०० ०२३.

१९. क्षेत्रीय व्यवस्थापक, इफको टोकिया जनरल इन्शुरन्स कंपनी लिमिटेड, रुरल अँन्ड को. ऑपरेशन डिपार्टमेंट, ४ था मजला प्लॉट क्र.३ सेक्टर २९, गुरगाव, हरियाणा, १२२००९.
२०. व्यवस्थापक, एचडीएफसी-अर्गो, ६ वा मजला, लिला बिझिनेस पार्क, अंधेरी-कुर्ला रोड, अंधेरी (पूर्व), मुंबई ५९.
२१. संचालक लेखा व कोषागारे, मुंबई
२२. सर्व विभागीय आयुक्त,
२३. अधिदान व लेखा अधिकारी, लेखा व कोषागारे संचालनालय, मुंबई - ३२.
२४. निवासी लेखापरिक्षा अधिकारी, मुंबई
२५. महाव्यवस्थापक, महाराष्ट्र नागरी बँक, ९ नगीनदास रोड, मुंबई-२३
२६. महाव्यवस्थापक, नाबार्ड, पुनम चेंबर, शिवसागर इस्टेट, वरली, मुंबई
२७. महालेखापाल (लेखा परीक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई/नागपूर
२८. विमा संचालक, म्हाडा इमारत, पहिला मजला, बांद्रा पूर्व, मुंबई
२९. संचालक, माहिती आणि प्रसिध्दी (प्रसिध्दीसाठी) मंत्रालय, मुंबई
३०. संचालक, फलोत्पादन, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-०५
३१. संचालक, विस्तार व प्रशिक्षण, साखर संकुल, पुणे-०५
३२. मुख्य सांख्यिक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१
३३. सर्व जिल्हाधिकारी,
३४. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
३५. सर्व व्यवस्थापक जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक,
३६. सर्व विभागीय कृषि सह संचालक, महाराष्ट्र राज्य,
३७. उप महाव्यवस्थापक, नाबार्ड, पुनम चेंबर, ५४ वेलस्ली रोड, शिवाजीनगर, पुणे-५
३८. सरव्यवस्थापक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक, ९ नगीनदास रोड, मुंबई- २३
३९. मुख्य अधिकारी, सेंट्रल फायनान्स एजन्सी, महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक, ९ नगीनदास रोड, मुंबई- २३
४०. मुख्य अधिकारी, ग्रामीण नियोजन व पत विभाग, रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया, फोर्ट, मुंबई
४१. व्यवस्थापक, महाराष्ट्र बँक १५०१, शिवाजीनगर, पुणे-५
४२. सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
४३. सर्व सहसचिव/उपसचिव/अवर सचिव/कक्ष अधिकारी, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय मुंबई - ०३२
४४. उपसचिव, नियोजन विभाग (कार्या.१४३१) / वित्त विभाग (व्यय-१)
४५. उपसचिव (अर्थसंकल्प), उपसचिव (१२ओ), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय मुंबई - ०३२
४६. निवडनस्ती -१४ अ

सहपत्र - १

पथदर्शी हवामानावर आधारीत फळपिक विमा योजना सन २०१३-१४ साठी अधिसूचित फळपिके, जिल्हे, तालुके व महसूल मंडळे

अ. क्र.	फळ पीक	प्रस्तावित जिल्हे	तालुके	महसूल मंडळ
१	संत्रा	अकोला	बार्शी टाकळी	राजंदा
			मुर्तिजापूर	कुरुम, हातगाव, निंबा
			अकोट	अकोट, उमरा, पणज, अकोलखेड
			तेल्हारा	आडगाव (बु), हिवरखेड, तेल्हारा
			पातूर	पातूर, आलेगांव, बाभुळगाव
		अमरावती	अमरावती	अमरावती, वडाळी, बडनेरा, नवसारी, डवरगांव, माहुली जहागिर, नांदगांव पेठ
			भातकुली	निंबा
			चांदुररेल्वे	चांदुररेल्वे, पळसखेड, घुहीखेड, आमला, विश्वेश्वर, सातेफळ
			धामणगांव रेल्वे	धामणगांव रेल्वे, चिंचोली, भातकुली, अंजनसिंगी, मंगरुळ, दस्तगीर, दत्तापूर, तळेगांव, दशासर
			नांदगांव खंडेश्वर	नांदगांव खंडेश्वर, दाभा, शिवणी रसलपूर, मंगरुळ चवाळा, पापळ, लोणी, धानोरा गुरव, माहोली चोर
			मोशी	अंबाडा, हिवरखेड, रिध्दपूर, धामणगांव (काटपूर), नेरपिंगळाई, शिरखेड, मोशी
			वरुड	वरुड, बेनोडा, पुसला, वाठोडा, लोणी, शिंदूरजना घाट, राजोरा बाजार
			तिवसा	तिवसा, मोजरी, व-हा, कु-हा, वरखेड
			चांदुरबाजार	चांदुरबाजार, ब्राम्हणवाडा थडी, करजगांव, शिरसगांव कसबा, तळेगांव मोहना, बेलोरा
			अचलपूर	अचलपूर, रासेगांव, असदपूर, परसापूर, पथोट, परतवाडा
			चिखलदरा	चिखलदरा, सेमाडोह, टेंभुरसोडा
			अंजनगांव सुर्जी	अंजनगाव, भंडारज, विहिगाव, सातेगाव, कापूसतळणी, कोकडा
		हिंगोली	हिंगोली	हिंगोली, डिग्रस कराळे, माळहिवरा, खंबाळा, सिरसम (बु), नर्सी, बासंबा
			औढा	औढा नागनाथ, साळणा, जवळा बाजार, शिरड.
			सेनगाव	गोरेगाव, साखरा, हट्टा, आजगाव.
			बसमत	बसमत, हयातनगर, अंबा, गिरगाव, हट्टा, करुंदा, टेंभूर्णी.
			कळमनुरी	कळमनुरी, डोंगरकडा, आखाडा बाळापूर, नांदापूर, वाकोडी, वारंगा फाटा.
		बुलढाणा	मेहेकर	डोनगांव
			लोणार	बीबी, अंजनी खुर्द, सुलतानपूर
			सिंधखेड राजा	सेंदुरजन, साखरखेडा
			देऊळगाव राजा	अंदेरा.
			खामगांव	आडगाव, लाखनवाडा
			संग्रामपूर	सोनाळा, बावनबीर.
		यवतमाळ	कळंब	कळंब, कोठा, सावरगांव, जोडामोहा, पिंपळगांव

અ. ક્ર.	ફઠ પીક	પ્રસ્તાવિત જિલ્લે	તાલૂકે	મહસૂલ મંડલ
			રાઢેગાંવ	રાઢેગાંવ, ઝાડગાંવ
			પુસદ	પુસદ, જામબાજાર, વરુડ
			ઉમરખેડ	ઉમરખેડ, મુઢાવા, ઢાળકી, વિઢૂઢ, ઢાતારી
			મહાગાંવ	મોરત, ગુંજ, કાઢી (ઢૌ)
			દિગ્રજ	દિગ્રજ, કાલગાવ, તિવરી, તુપટાકઢી
			ઢારઢ્ઢા	ઢારઢ્ઢા, મહાગાંવ
			નેર	માણિકવાઢા, વટફઢી, શિરસગાંવ, માલખેડ
			આર્ની	આર્ની, જવઢા
			બાઢૂઢગાંવ	ઘારપઢ
		વર્ઢા	આર્વી	આર્વી, રોહના, ઢરાંગણા, વાઢોઢા
			કારંજા	કારંજા, ઢાળેગાંવ, સારવાઢી, કન્નમવારગ્રામ
			આષ્ટી	આષ્ટી, તઢેગાંવ, સાઢૂર
		વાશિમ	વાશિમ	વાશિમ, અળશિંગ
			રિસોઢ	રિસોઢ, કેળવઢ, ઢરજઢાગિર
			માલેગાંવ	માલેગાંવ, મુંગઢા
			મંગરુઢપીર	મંગરુઢપીર, શેલૂબાજાર
			માનોરા	માનોરા, ગિરોલી
			કારંજા	કારંજા, ઁંબઢી બાજાર, કામરગાંવ
		નાગપૂર	નાગપૂર	સોનેગાંવ (લોઢી), વાઢી, બોરી, ગોઢળી
			કામઢી	કામઢી, વઢોઢા
			ઢિંગણા	ઢિંગણા, કાન્ઢોલીવારા, આઢેગાંવ, ગુમગાંવ, ટાકઢઘાટ
			રામટેક	ઢેવલાપાર, રામટેક, મુસેવાઢી
			પારશિવળી	પારશિવળી, નવેગાંવઢેરી, આમઢી, કન્ઢાન
			કાટોલ	કાટોલ, પારઢશિંગા, ઢેનવા, મેટપાજરા, રિઢોરા, કૌંઢાઢી
			નરખેડ	નરખેડ, મોવાઢ, સાવરગાંવ, ઢિષ્ણૂર, જલાલખેઢા, મેંઢલા
			સાવનેર	સાવનેર, પાટળ સાવંગી, કેઢવઢ, ઢાપા, વઢેગાંવ
			કઢમેશ્વર	કઢમેશ્વર, ઢાપેવાઢા, મોહપા, તેલકામઢી
			ઉમરેઢ	પાઢગાંવ
			ઢિવાપૂર	ઢિવાપૂર, કારગાંવ
			કુઢી	તિતૂર
		જઢગાંવ	જઢગાંવ	પિંપ્રાઢા, ઢોકર, મ્હસાવઢ
			ઢૂસાવઢ	વરળગાંવ, પિંપઢગાંવ (ઢ)
			મુક્તાઈનગર	મુક્તાઈનગર, અંતુલી, ઘોઢસગાંવ, કુ-ઢા
			રાવેર	રાવેર, ઢાનાપૂર, ઁનપૂર, ઢીઢી (બુ.), નિંઢોરા (બુ.), ઢિરૌંઢા,સાવઢા
			ઢાવલ	ઢાવલ, કિનગાંવ, સાકઢી, બામનોઢ, ઢાલોઢા, ફૈજપૂર
			બોઢવઢ	નાઢગાંવ
			અંમઢનેર	અંમઢનેર, નગાંવ, પાતોઢા, અંમઢગાવ, મારવાઢ

अ. क्र.	फळ पीक	प्रस्तावित जिल्हे	तालूके	महसूल मंडळ
			चोपडा	चोपडा, गोरगांवले, चहाडी, हातेड, अडावद, धानोरा प्रा., लासूर, गोडगावले
			धरणगांव	सोनवद, धरणगांव, साळवा, पिंप्री, रोटवद, चांदसार,पालाडी
			एरंडोल	एरंडोल, रिंगणगांव, उत्राण (गृह), कासोदा
			भडगांव	भडगांव, कजगांव, कोळगांव, आमडदे
			जामनेर	जामनेर, नेरी, मालदाभाडी, पहर, शेंदूर्णी, तोंडापूर, फत्तेपूर, वाकडी
			चाळीसगांव	चाळीसगांव, शिरसगांव, बहाळ, मेहूणबारे, हातले, तळेगांव, खडकी (बु.)
			पाचोरा	पाचोरा, नांद्रा, कु-हाड (बु.), नगरदेवळा, गाळण, वरखेडी (बु.), पिंपळगांव
		बुलढाणा	बुलढाणा	बुलढाणा
			मोताळा	बोराखेडी, मोताळा
			जळगांव जा.	जळगांव जा.
			संग्रामपूर	बावनपीर, सोनाळा
		नांदेड	नांदेड	तरोडा (बु.), तुप्पा, वसरणी, लिंबगांव, विष्णूपूरी
			अर्धापूर	अर्धापूर, दाभड, मालेगांव
			मुदखेड	मुदखेड, मुगट, बारड
			हादगांव	हादगांव, तामसा, मनाठा, आष्टी
			लोहा	शेवडी बा.
			भोकर	भोकर
			देगलूर	मरखेल, हाणेगांव
		हिंगोली	बसमत	बसमत, अंबा, हयातनगर, गिरगांव, हट्टा, कुरुंदा, टेंभूर्णी
			कळमनुरी	डोंगरकडा
		नंदूरबार	नंदूरबार	नंदूरबार, धानोरा, खोंडामळी, आष्टे
			शहादा	शहादा, प्रकाशा, कलसाडी, म्हसावद, ब्राम्हणपूरी, वडाळी, असलोद, सारंगखेडा
			नवापूर	विसरवाडी
			तळोदा	तळोदा, बोरद, प्रतापपूर
			अक्कलकुवा	अक्कलकुवा, खापर
		धुळे	धुळे	धुळे (शहर), शिरुड, बोरकुंड, आर्वी, सोनगिर, नगांब (बु.), फागणे, मुकटी , धुळे (ग्रामीण), कुसुंबा, नेर (म),लामकणी

अ. क्र.	फळ पीक	प्रस्तावित जिल्हे	तालूके	महसूल मंडळ
			शिंदखेडा	शिंदखेडा, चिमठाणे, शेवाळे, खलाणे, नरडाणे, बेटावद, वर्षी, दोंडाईचा, विखरण, विरदेल.
			साक्री	साक्री, कासारे, म्हसदी (प्रा), दुसाने, निजामपूर, ब्राम्हणवेल, पिंपळनेर, दहीवेल, कुडाशी, उमरपाटा.
			शिरपूर	शिरपूर, बोराडी, अर्थे, जवखेडे, होळनाथे, थाळनेर, सांगवी
		सांगली	मिरज	मिरज, मालगाव
			कडेगांव	कडेगांव, चिंचणी
			वाळवा	वाळवा, पेठ, इस्लामपूर, कुरळप, कासेगांव, तांदूळवाडी, कामेरी, बहेकोरगांव
			विटा	भाळवणी
			पलूस	पलूस, कुंडल, भिलवडी, अंकलखोप
			जत	जत, डफळापूर
		सोलापूर	उ. सोलापूर	ति-हे, वडाळा, माडी
			द. सोलापूर	बोरामणी, मुस्ती, वळसंग, मंदूप, विंचूर, निंबर्गी, होटगी
			बार्शी	बार्शी, खांडवी, आगळगांव, पांगरी, पानगांव, सुर्डी, वैराग, नारी, उपळे, दुमाला, गौडगांव
			अक्कलकोट	अक्कलकोट, जेऊर, तडवळ, करजगी, दुधनी, मैदरगी, वाघदरी, चपळगांव, किणी
			मोहोळ	मोहोळ, नारखेड, शेटफळ, पेनुर, वाघोली, कामटी (बु.), सावळेश्वर, टाकळी सिकंदर
			माढा	माढा, दारफळ, रोपळे, म्हैसगांव, कुर्डुवाडी, टेंभूर्णी, रांझणी, मोडनिंब, लऊळ
			करमाळा	करमाळा, जेऊर, उमरड, कोर्ती, केतूर, केम, अर्जुननगर, सालसे
			पंढरपूर	पंढरपूर, भंडीशेगांव, भाळवणी, करकंब, पटकुरोली, पुळूज, चळे, तुंगत, कासेगांव
			सांगोला	सांगोला, शिवणे, जवळा, हातिद, सोनंद, कोळा, नाझरे, महुद बु., संगेवाडी
			माळशिरस	माळशिरस, इस्लामपूर, अकलूज, लवंग, म्हाळुंग, पिलिव, वेळापूर, नातेपूते, दहीगांव, सदाशिवनगर
			मंगळवेढा	मंगळवेढा, बोराळे, आंधळगाव, भोसे, हुलजंती, मरवडे, मारापूर.
		परभणी	परभणी	पेडगाव, सिंगणापूर
			गंगाखेड	गंगाखेड, महातपुरी
			सोनपेठ	सोनपेठ, आवलगाव

अ. क्र.	फळ पीक	प्रस्तावित जिल्हे	तालूके	महसूल मंडळ
			पाथरी	पाथरी
			मानवत	मानवत, केकरजवळा
			जितूर	जितूर, बोरी
		पुणे	दोंड	यवत
			आंबेगाव	घोडेगाव, कळंब
			बारामती	वडगाव निंबाळकर, बारामती
			जुन्नर	जुन्नर, नारायणगाव, ओतूर, निमगाव सावा, बेल्ले, वडगाव आनंद, डिंगोरे, राजूर
			इंदापूर	इंदापूर, बावडा, भिगवण, सणसर, निमगाव केतकी, लोणी देवकर, काटी, अंथुर्णे
			खेड	आळंदी
			हवेली	हडपसर, ऊरळी कांचन, थेऊर
			शिरूर	शिरूर, रांजणगाव गणपती, टाकळी हाजी, मलठण, पाबळ, कोरेगाव भिमा, तळेगाव ढंमढेरे, वडगाव रासाई, न्हावरा
		सातारा	कोरेगाव	रहिमतपूर
			खटाव	मायणी
			वाई	वाई, ओझर्दे, सुरु, धोम, पसरणी, भुईज, पाचवड
			फलटण	आसू, तरडगाव, होळ
		लातूर	औसा	किल्लारी
		अकोला	अकोट	पणज, उमरा, अकोलखेड
			तेल्हारा	तेल्हारा, माळेगाव बाजार, हिवरखेड, अडगाव (बु.)
		उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद (श), उस्मानाबाद (ग्रा), बेंबळी, केशेगाव, पाडोळी, तेर, ढोकी, जागजी.
			तुळजापूर	ईटकळ, सावरगांव, सलगरा, मंगरूळ, जळकोट, ईटकळ, नळदुर्ग
			भूम	भूम, वालवड, माणकेश्वर, अंभी, ईट
			परांडा	परांडा, आसू, जवळा नि, आनाळा, सोनारी
			कळंब	कळंब, इटकूर, येरमाळा, मोहा, शिरढोण, गोविंदपूर
			उमरगा	उमरगा, दाळिंब, नारंगवाडी, मुळज, मुरुम
			वाशी	वाशी, तेरखेडा, पारगाव
			लोहारा	लोहारा, माकणी, जेवळी
		कोल्हापूर	पन्हाळा	कळे
			हातकणंगले	हातकणंगले, वडगाव
			शिरोळ	नांदणी, जयसिंगपूर

અ. ક્ર.	ફઠ પીક	પ્રસ્તાવિત જિલ્લે	તાલૂકે	મહસૂલ મંડલ
		ઔરંગાબાદ	પૈઠળ	પૈઠળ, લોહગાવ
			ગંગાપૂર	વાઢૂજ, શેંદુરવાદા, ગંગાપૂર
			કન્નડ	કન્નડ, ચિખલઠાળ, ચાપાનેર, ચિંચોલી, કરંજખેડા, દેવગાવરંગારી, દેવગાવઈ.
			સોયગાવ	સોયગાવ, બનોટી
		અમરાવતી	અચલપૂર	અચલપૂર, પશ્રોટ, પરતવાડા, પરસાપૂર
			અંજનગાવ સુર્જી	અંજનગાવ, ભંડારજ, વિહિગાવ, સાતેગાવ, કાપુસતઢળી, કોકડા, ચૌસાઢા, નિમખેડ બાજાર, ટાકરખેડા
		જાલના	અંબડ	અંબડ, વડી ગોટ્રી
			ઘનસાવંગી	તિર્થપુરી, કુંભાર પિંપઢગાવ, ઘનસાવંગી
			જાલના	જાલના, શેવઢી, નેર
			પરતૂર	પરતૂર, આષ્ટી, શ્રીષ્ટી, વાટૂર, સાતોના
		વર્ધા	સેલૂ	ઝાડશી
		બીડ	કેજ	કેજ, હનમંત પિંપરી, નાંદૂરઘાટ
			બીડ	રાજૂરી(બુ.), નેકનૂર, ચૌસાઢા
			શિરૂર (કા)	તિતરવની
			ગેવરાઈ	જાતેગાવ
			માજલગાવ	માજલગાવ, ગંગામસલા, કિટ્ટીઆડગાવ, તાલખેડ, નિત્રુડ, દિંદ્રુડ
			અંબાજોગાઈ	લોખંડી સાવરગાવ
		ઠાળે	પાલઘર	પાલઘર, બોઈસર, તારાપૂર, મનોર, સફાઢે, આગરવાડી
			ડહાળૂ	ડહાળૂ, ચિંચળી, સાયવન, કાસા, મલ્યાળ
			શહાપૂર	શહાપૂર, કિન્હવલી, વાશિંદ, ઢોઢખાંબ, ખર્ડી
			મુરબાડ	મુરબાડ, ઘસઈ, ન્યાહાડી, ઢેહરી, સરઢગાવ
			કલ્યાળ	ટિટવાઢા, નાંદગાવ
			વસઈ	વસઈ, માણિકપૂર, વિરાર, આખાશી, નિર્મઢ, માંડવી.
			તલાસરી	તલાસરી, ઝરી
			ભિવંડી	ભિવંડી-1, ભિવંડી-2, આનગાવ, પડઘા, દિઘાશી, ખારબાવ
			વાડા	વાડા, કાંચડ, કોને, કુડૂસ
			વિક્રમગડ	વિક્રમગડ, તલવાડા
			જવ્હાર	જવ્હાર, સાખરશેત
			મોખાડા	મોખાડા, ઢોડાઢા
			અંબરનાથ	બદલાપૂર, ગોરેગાવ, કુંભાર્લી, અંબરનાથ

सहपत्र-२

प्रायोगिक तत्वावरील हवामान आधारित फळ पिक विमा योजना -२०१३-१४

पिक : संत्रा (आंबिया बहार) जिल्हा : अकोला, अमरावती, बुलढाणा, यवतमाळ, वर्धा, वाशिम, नागपूर, व हिंगोली

ही योजना संत्रा (आंबिया बहार) पिकासाठी सोबतच्या सहपत्र - १ मध्ये नमूद केलेल्या अधिसूचित जिल्ह्यामधील तालुक्यातील निवडलेल्या महसूल मंडळात लागू करण्यात येईल. यानुसार निवडलेल्या विमा कंपनीमार्फत (सदरहू शासन निर्णयातील परिच्छेद ३ मधील) अधिसूचित महसूल मंडळ पातळीवर त्रयस्थ संस्थेमार्फत संदर्भ हवामान केंद्र स्थापित करण्यात येईल. संबंधित विमा कंपनी संदर्भ हवामान केंद्रात नोंदविली जाणारी माहिती दर आठवड्याला संचालक (फलोत्पादन) यांच्या संकेत स्थळावर उपलब्ध करून देतील.

या योजनेतर्गत संत्रा (आंबिया बहार) पिकास निवडलेल्या विमा कंपनीमार्फत खाली नमूद केलेल्या विमा संरक्षण कालावधीत निवडक हवामान धोक्यामुळे होणा-या संभाव्य पिक नुकसानीस (आर्थिक) खालील प्रमाणे विमा संरक्षण प्रदान होईल.

विमा संरक्षण प्रकार (हवामान धोके) व विमा संरक्षण कालावधी	प्रमाणके (ट्रिगर) व नुकसान भरपाई रक्कम (प्रति/हेक्टर)
१) अवेळी पाऊस दि. १ डिसेंबर, २०१३ ते १५ जानेवारी, २०१४	कोणत्याही सलग ७ दिवस एकूण ३० मि.मि. किंवा त्यापेक्षा जास्त पाऊस झाल्यास रु. २४, ०००/- देय होईल.
२) जादा तापमान दि. १ मार्च, २०१४ ते ३१ मार्च, २०१४	कोणत्याही सलग ३ दिवस एकूण ४०.५ डिग्री सेल्सीअस किंवा त्यापेक्षा जास्त तापमान झाल्यास रु. २४, ०००/- देय होईल.
३) जादा तापमान दि. १ एप्रिल, २०१४ ते ३१ मे, २०१४	वाशिम, अमरावती, बुलढाणा कोणत्याही सलग ३ दिवस ४५ डिग्री सेल्सीअस किंवा त्यापेक्षा जास्त तापमान राहिल्यास रु. १२,०००/- देय होईल. वर्धा, नागपूर, अकोला, यवतमाळ व हिंगोली जिल्हात कोणत्याही सलग ३ दिवस ४५.५ डिग्री सेल्सीअस किंवा त्यापेक्षा जास्त तापमान राहिल्यास रु. १२,०००/- देय होईल.

विमा योजनेत सहभाग प्रक्रिया :

कर्जदार शेतकरी : अनिवार्य सहभाग, बँकाकडून संत्रा पिकासाठी कर्ज मर्यादा मंजूर असणाऱ्या सर्व शेतकऱ्यांचा विमा हा त्या त्या बँकाकडून त्यांना देण्यात येणाऱ्या कर्ज पुरवठा रकमेतून भरला जाईल.

बिगर कर्जदार शेतकरी : ऐच्छिक सहभाग, सदर शेतकऱ्यांनी प्रस्ताव पत्रक भरून रोख विमा हप्त्यासह आपले खाते असणाऱ्या बँक शाखेत विहीत मुदतीत जमा करावे.

एकूण विमा संरक्षित रक्कम (प्रति हेक्टर)	रु.६०,०००/-
शेतकऱ्यांनी भरावयाचा विमा हप्ता (प्रति हेक्टर)	रु.३,६००/-

सहपत्र-२

प्रायोगिक तत्वावरील हवामान आधारित फळ पिक विमा योजना -२०१३-१४

पिकाचे नांव :- केळी जिल्हा- जळगाव, बुलढाणा, हिंगोली, नंदुरबार, धुळे, सोलापूर, परभणी, पुणे, सांगली, सातारा, नांदेड, लातूर, अकोला, कोल्हापूर, औरंगाबाद, अमरावती, जालना, उस्मानाबाद, वर्धा, ठाणे व बीड.

ही योजना केळी पिकासाठी सोबतच्या सहपत्र - १ मध्ये नमूद केलेल्या अधिसूचित जिल्ह्यामधील तालुक्यातील निवडलेल्या महसूल मंडळात लागू करण्यात येईल. यानुसार निवडलेल्या विमा कंपनीमार्फत (सदरहू शासन निर्णयातील परिच्छेद ३ मधील) अधिसूचित महसूल मंडळ पातळीवर त्रयस्थ संस्थेमार्फत संदर्भ हवामान केंद्र स्थापित करण्यात येईल. संबंधीत विमा कंपनी संदर्भ हवामान केंद्रात नोंदविली जाणारी माहिती दर आठवड्याला संचालक (फलोत्पादन) यांच्या संकेत स्थळावर उपलब्ध करून देतील.

या योजनेतर्गत केळी पिकास निवडलेल्या विमा कंपनीमार्फत खाली नमूद केलेल्या विमा संरक्षण कालावधीत निवडक हवामान धोक्यामुळे होणा-या संभाव्य पिक नुकसानीस (आर्थिक) खालील प्रमाणे विमा संरक्षण प्रदान होईल.

विमा संरक्षण प्रकार (हवामान धोके) व विमा संरक्षण कालावधी	प्रमाणके (ट्रिगर) व नुकसान भरपाई रक्कम (प्रति हेक्टर रु)
१) कमी तापमान दि. १ नोव्हेंबर, २०१३ ते २८ फेब्रुवारी, २०१४	सलग ३ दिवस किमान तापमान ८ डिग्री सेल्सीअस किंवा त्यापेक्षा कमी तापमान राहिल्यास रु. २५,०००/- देय होईल.
२) वेगाचा वारा दि. १ मार्च, २०१४ ते ३१ जुलै, २०१४	१) मार्च, एप्रिल व जुलै महिन्यात कोणत्याही एका दिवशी ५० कि.मी. ते ५४.९९ कि.मी. प्रति तास व मे, जून महिन्यात कोणत्याही एका दिवशी ६० कि.मी. ते ६४.९९ कि.मी. या वेगाने वारे वाहिल्यास रु. ३५,०००/- देय होईल. २) मार्च, एप्रिल व जुलै महिन्यात कोणत्याही एका दिवशी ५५ कि.मी. किंवा जास्त प्रति तास व मे, जून महिन्यात कोणत्याही एका दिवशी ६५ कि.मी. किंवा जास्त प्रति तास या वेगाने वारे वाहिल्यास रु. ७५,०००/- देय होईल.

विमा योजनेत सहभाग प्रक्रिया :

कर्जदार शेतकरी : अनिवार्य सहभाग, बँकाकडून केळी पिकासाठी कर्ज मर्यादा मंजूर असणा-या सर्व शेतक-यांचा विमा हा त्या-त्या बँकाकडून देण्यात येईल. या करिता होणारी विमा हप्त्याची रक्कम अतिरिक्त पिक कर्ज म्हणून मंजूर करण्यात येईल.

बिगर कर्जदार शेतकरी: ऐच्छिक सहभाग, सदर शेतक-यांनी विमा प्रस्ताव पत्रक भरून रोख विमा हप्त्यासह आपले खाते असणा-या बँक शाखेत विहित मुदतीत जमा करावेत.

एकूण विमा संरक्षित रक्कम (प्रती हेक्टर) रुपये १,००,०००/-

शेतकऱ्यांनी भरावयाच विमा हप्ता (प्रती हेक्टर) रुपये ६,०००/-

सहपत्र -३

प्रायोगिक तत्त्वावरील हवामान आधारीत फळपिक विमा योजना २०१३-१४

नुकसान भरपाई ठराविण्याची पद्धत व इतर बाबी :-

- १) प्रायोगिक तत्त्वावरील हवामानावर आधारीत पिकविमा योजने अंतर्गत विमा प्रस्तावानुसार देय होणारी नुकसान भरपाई पूर्णपणे संबंधीत विमा कंपनी शेतकऱ्यास सहपत्र-२ नुसार परस्पर बँकेमार्फत अदा करणार आहे. विहित नमुन्यात व मुदतीत वित्तीय संस्थानी प्रस्ताव विमा कंपनीकडे विमा हप्त्यासह सादर करणे आवश्यक आहे. तसे न केल्यास होणाऱ्या नुकसान भरपाई देण्याची जबाबदारी वित्तीय संस्थेची राहिल.
- २) नुकसान भरपाई विहित मुदतीत देण्याची जबाबदारी व दायित्व संबंधित विमा कंपन्याची राहिल याबाबतचे नुकसान भरपाई देण्याचे कोणतेही दायित्व शासनावर राहणार नाही.
- ३) नुकसान भरपाई ठराविण्याचा आराखडा मागील २५ वर्षांच्या हवामानाच्या आकडेवारीचा विचार करण्यात आलेला आहे. त्यानुसार प्रत्येक अधिसूचित फळपिकासाठी प्रमाणके (ट्रिगर) व देय विमा रकमेचा दर केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार निश्चित करण्यात आलेले आहेत. त्यानुसार (सहपत्र २ प्रमाणे) निर्धारित दराने विमा रक्कम संबंधित विमा कंपनी मार्फत परस्पर देय होईल.
- ४) संदर्भ हवामान केंद्र हे त्या संबंधित विमा कंपनीने नोंदणीकृत त्रयस्थ संस्थेमार्फत स्थापित केलेले हवामान केंद्र राहिल.
- ५) संबंधित विमा कंपनी देय विमा रक्कम ठराविण्यासाठी अधिसूचित केलेल्या फळपिकासाठी व त्यासाठी निवडलेल्या जिल्हा व त्यामधील तालुक्यातील महसूल मंडळात (सहपत्र-१) नोंदणीकृत त्रयस्थ संस्थेमार्फत स्थापित केलेल्या संदर्भ हवामान केंद्रामध्ये नोंद झालेल्या आकडेवारीचा वापर करील.
- ६) जर त्या महसूल मंडळातील संदर्भ हवामान केंद्रामार्फत काही कारणास्तव आकडेवारी प्राप्त झाली नाही तर त्या कालावधीपुरती त्या महसूल मंडळात असलेल्या पर्यायी राज्य शासनाच्या / कृषि विद्यापीठे / कृषि विज्ञान केंद्र हवामान केंद्राची आकडेवारी विचारात घेवून देय विमा रक्कम निश्चित करण्यात येईल.
- ७) महसूल मंडळात स्थापन झालेल्या किंवा वरील अनुक्रमांक "६" प्रमाणे संदर्भ हवामान केंद्रामार्फत प्राप्त आकडेवारी ही ग्राह्य धरण्यात येवून त्यावर आधारीत योजनेच्या तरतुदी नुसार निश्चित करण्यात आलेली विमा रक्कम ही अंतिम राहिल.
- ८) राष्ट्रीय कृषि विमा योजनेनुसार स्थापित राज्यस्तरीय समन्वय समिती, राज्य स्तरीय तांत्रिक समिती तसेच निर्धारित वित्तीय संस्था, राज्यशासन, विमा कंपनी, कृषि आयुक्तालय यांची निर्धारित कर्तव्ये व जबाबदाऱ्यांप्रमाणेच हवामान आधारित पीक विमा योजनेसाठी कर्तव्य व जबाबदाऱ्या राहतील. योजने संबंधित सर्व माहिती, विमा कंपनी शासनास आवश्यक असलेली माहिती वेळोवेळी त्वरीत उपलब्ध करून देतील. कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्रमांक

सीआयएस-१२९९/सीआर ८९/११ ए, दि. ४ डिसेंबर, १९९९ अन्वये जिल्हास्तरावर जिल्हाधिकारी यांच्या अधिनस्त कार्यरत असलेल्या समितीने यापुढे या योजनेचा प्रतिमहा आढावा घ्यावा.

९) राज्यातील जिल्ह्यातील फळपिकाखाली एकूण वीस हेक्टर किंवा जास्त हेक्टर क्षेत्र असलेल्या सर्व महसुल मंडळात योजना राबविण्यात येणार आहे. त्यानुसार महसुल मंडळे शासन निर्णयात समाविष्ट करण्यात आलेली आहे. या व्यतिरिक्त अतिरिक्त महसुल मंडळाचा प्रस्ताव प्राप्त झाल्यास संबंधित विमा कंपनीच्या सहमतीने या महसुल मंडळाचा समावेश करण्याचा अधिकार संचालक (फलोत्पादन) यांना राहिल. निवडलेल्या संबंधित विमा कंपनीने तात्काळ योजनेची अंमलबजावणी सुरु करावी व योग्य ती प्रचार प्रसिध्दी करुन योजना प्रभावीपणे कार्यान्वीत होईल हे पहावे.

१०) या योजनेत हवामान धोक्याच्या नोंदणीबाबत व जिल्हा स्तरावर प्राप्त होणा-या तक्रारीचे निरसन करण्यासाठी या विभागाच्या शासन निर्णय क्रमांक विमायो २०१३ / प्र.क्र. २०४ / १४ अ, दि. १० सप्टेंबर, २०१३ अन्वये स्थापन करण्यात आलेल्या जिल्हा स्तरीय स्थापन केलेल्या समितीमार्फत कार्यवाही करावी. याबाबत तक्रारीचे समाधान न झाल्यास संचालक (फलोत्पादन) स्तरावर बैठक आयोजित करण्यात येईल.

११) सहकार आयुक्तांना राज्यातील सहकारी, राष्ट्रीयकृत व इतर बँकांना या योजनेतील तरतूदीप्रमाणे विमा प्रस्ताव विमा कंपन्यांना सादर करण्याबाबत मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करण्यात प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

* * * * *